

«Els sahrauís ho tenim pitjor que els que no han tingut mai cap vincle amb l'estat espanyol»

Mehdi Salec, que resideix a Tarragona des de fa anys, lamenta la situació que pateix el Sàhara Occidental, ara mateix en guerra amb el Marroc

Mehdi Salec va arribar des d'un campament del Sàhara Occidental i actualment viu a Tarragona. | Josep M. Llauredó

Quan els avis de Mehdi Salec van néixer, el Sàhara Occidental era una colònia espanyola a l'Àfrica. Quan ho van fer els seus pares, la independència del poble sahrauí havia de ser molt a prop. I quan aquest ara tarragoní va veure per primer cop la llum el referèndum per decidir lliurement el futur del país estava garantit per l'Organització de les Nacions Unides (ONU), a través de la MINURSO (<https://minurso.unmissions.org/>). Amb 28 anys, però, no ha pogut encara trepitjar la seva terra i el programa *Vacances en pau* (<https://www.naciodigital.cat/noticia/200379/es-cancella-programa-vacances-pau-acollida-infants-saharauis-al-2020>) va permetre que conegués una família catalana amb la que encara avui conviu.

Salec vivia de petit en un campament al Sàhara Occidental. Als 12 anys, després de diversos estius pujant i baixant, va decidir que volia estudiar i viure a Catalunya. Tot i així, davant dels darrers esdeveniments a Guerguerat, no pot estar-se de dir-hi la seva. Apunta, com molts sahrauís, que la responsabilitat última de la guerra declarada és del govern espanyol i la seva inacció des de 1976. Precisament aquesta setmana -demà dimarts- hi ha convocada la primera manifestació de suport al Sàhara Occidental a Tarragona en aquest context bèl·lic. Prevista per a

dos quarts de vuit del vespre a la plaça Imperial Tàrraco, ja ha rebut -tal com ha passat en altres indrets- la contraconvocatòria marroquina, mitja hora abans, per "defensar la bandera".

La marroquina, de fet, és la nacionalitat estrangera més nombrosa a la ciutat de Tarragona. Segons dades de l'Idescat, 7.889 persones, una tercera part de tota la població estrangera registrada. L'Idescat no pot fer distinció entre marroquins i sahrauís donat que aquests darrers -tot i tenir govern propi, de la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD)- no disposen encara de nacionalitat pròpia. Malgrat el que digui el Suprem (<https://www.naciodigital.cat/noticia/203596/suprem-nega-nacionalitat-espanyola-tots-nascuts-al-sahara-occidental-quant-era-colonia>), molts conserven el DNI espanyol de quan aquesta era la 53a província de l'Estat.

- Com són els tràmits dels sahrauís per poder viure i treballar a l'estat espanyol?

- Els sahrauís que vivim a Espanya ho tenim pitjor inclús que els que no han tingut mai cap vincle amb l'estat espanyol. N'hi ha que venen aquí, demanen papers i se'ls hi dona sense problemes. En canvi, jo encara només tinc la residència i això que tinc els meus pares biològics amb la nacionalitat espanyola d'origen i conserven els seus papers, el llibre de família i els DNI espanyols, perquè no han tingut mai cap altra nacionalitat que no sigui l'espanyola.

- En el cas de les antigues colònies a Llatinoamèrica tenir avantpassats espanyols sol ser una via per aconseguir la nacionalitat. En el cas dels sahrauís, no és així.

- Al contrari. És el que no arribo mai a entendre. Amb els sud-americans fa segles que no hi ha hagut vincles, però quan són aquí amb 2 anys de residència legal ja poden demanar la nacionalitat espanyola. En canvi, a nosaltres se'ns exigeix 10 anys de residència legal igual que als marroquins, als d'Algèria i altres països, quan nosaltres no han passat ni 45 anys d'haver sigut la província número 53 de l'estat espanyol. És més, en l'actualitat, l'ONU considera que Espanya és la potència administradora del territori del Sàhara.

- Amb el govern PSOE-Podemos teniu esperances que hi hagi algun gest de l'estat espanyol cap al poble sahrauí?

- La postura del govern espanyol sempre ha estat la mateixa, des dels anys 70 fins ara. Per exemple, el rei emèrit Joan Carles I, poc abans que es morís Franco, va visitar les tropes espanyoles i va dir als sahrauís que érem espanyols i que no ens abandonarien, i al cap d'uns mesos ens abandonaven. Felipe González, abans de governar, feia el mateix dient que la nostra causa era la més justa. Un cop va arribar al poder, va començar a ficar pegues i a adoptar la postura del règim marroquí. Això va passar després amb Zapatero, que ara defensa la postura del Marroc: una autonomia. I Pablo Iglesias, ara al govern més progressista de la història, fa poc assistia a uns congressos en què hi participava gent molt important del Sàhara, i prometia que l'única solució era un referèndum.

[slideflaix]1125[/slideflaix]

- Tant de poder té el Marroc com per fer canviar el parer de tots els partits polítics?

- Marroc el gestiona França. Alguns, com Algèria, van aconseguir la independència forçosa, però el Marroc es gestiona amb la monarquia i a nivell d'estratègies és França qui controla.

- L'Ajuntament de Tarragona va aprovar divendres una moció presentada per ERC, En Comú Podem i la CUP per donar suport a la causa sahrauí. Sembla que des dels ajuntaments sí que hi ha una postura favorable.

- Perquè recullen de prop l'opinió de la gent. No obstant, a més rang, a nivell autonòmic o així, ja és més difícil. A Tarragona, durant els primers anys de Ballesteros, es col·laborava amb l'associació

Hammada (<https://www.facebook.com/Hammadassociacio/>) . Els últims anys de govern ja van veure com se'ls denegaven subvencions per pagar per exemple els bitllets dels nens que venen als estius. I ara, amb el govern Ricomà, tampoc no adopten una postura clara, es queden al marge.

- El 21 d'octubre uns joves es van manifestar a Guerguerat. Ara mateix s'ha declarat l'estat de guerra. Hi ha alguna solució a aquest conflicte que ha sorgit ara?

- Ningú buscava la guerra de manera directa. Passa que portem molts anys amb la mateixa situació. Jo vaig néixer al 92 i uns mesos abans, al 91, es va decretar l'alto el foc entre els sahrauís i els marroquins. Es va crear la MINURSO, una organització creada només per aquest fet, per poder celebrar un referèndum. I portem 29 anys en un *status quo* favorable als interessos del Marroc. El jovent sent ràbia, se sent abandonat per Espanya com a potència colonitzadora i pels països de l'entorn. Algèria ens ha cedit un territori, però res més. Tenim l'anhel de tornar al nostre país, un país que no hem trepitjat i no hem vist mai.

[noticiadiari]2/211834[/noticiadiari]

- Com ha sorgit el conflicte?

- El mur, de 2.720 quilòmetres, té quatre obertures oficialment i serveixen perquè el personal de la MINURSO pugui passar. Al 2001 el govern marroquí va obrir-ne una de cinquena que dona accés a Mauritània, en una zona desmilitaritzada. Al 2017 el govern va voler intervenir-hi, tallant carreteres, però va intervenir la MINURSO i van deixar pas, i ara civils sahrauís només per visibilitzar la situació des del passat 21 d'octubre es manifestaven allà tallant la carretera. Això no va agradar al Marroc i va decidir començar a apartar aquesta gent i deixar pas als camions. El govern de la RASD va considerar això una violació de l'alto el foc.

- Una de les reivindicacions d'aquests civils era que s'aturés l'extracció de recursos del Sàhara Occidental per part del Marroc, per comerciar amb tercers països. Hi ha alguna manera d'aturar aquesta extracció, mitjançant l'ONU?

- El Marroc explota grans camps de fosfat, possiblement petroli, i moltes empreses de pesca estan explotant allà. De fet, pel que fa al fosfat, es calcula que actualment el govern marroquí ingressa uns 100.000 milions d'euros només amb això, i no es tradueix en ajudes als sahrauís. L'ONU es limita a parlar del referèndum, que s'ha de negociar, i sempre fracassen. L'única organització de Nacions Unides que no té en el seu mandat la supervisió dels drets humans és la MINURSO i això el govern sahrauí i la Unió Africana ho han demanat de manera pública. Ni els drets humans, ni els recursos naturals, s'estan respectant allà. La desgràcia que hem tingut els sahrauís ha estat tenir un país ric naturalment, una desgràcia que ens perseguirà tota la vida.

- Als camps hi ha informació del que passa a dins dels territoris ocupats?

- La majoria dels que vivim als campaments tenim familiars que viuen sota l'ocupació del Marroc. Avui dia, amb la facilitat de les xarxes socials, en qüestió d'hores sabem que es manifesten.

- I quina és la situació?

- L'altre dia parlava amb uns amics que viuen a Balears i a Bilbao i m'ensenyaven un vídeo de com la presència de l'exèrcit s'ha incrementat, amb trotejos i tot. A les zones ocupades, policies de país entren a les cases agafant jovent que sospiten que puguin encetar una revolta. Allà no hi ha drets al detingut, no com aquí que pots estar màxim 72 hores, allà pots estar 40 o 50 dies i inclús poden no saber res més de tu.

Mehdi Salec va arribar des d'un campament del Sàhara Occidental i actualment viu a Tarragona. Foto: Josep M. Llauredó

- Davant d'això, alguns han optat per la via de les armes. Davant d'un exèrcit com el marroquí, hi ha cap possibilitat?

- Aquests dies els atacs s'estan traduint en victòries, encara que molt petites. Altres països s'han pronunciat, com Alemanya i Rússia, i figures internacionals demanen rebaixar les tensions. Estàvem acostumats a què estigués tot congelat i ara els mitjans de comunicació en parlen, tot això va en benefici nostre perquè manté viva la causa. Per als sahrauís, que no som en cap cas partidaris de la guerra, serveix per recuperar l'orgull i una mica d'esperança.

- A banda de la militarització dels territoris ocupats, s'ha denunciat també que una reacció del govern marroquí s'hauria traduït en l'arribada de més immigrants a les Illes Canàries. Hi ha relació causa-efecte?

- Són polítiques del règim marroquí, sempre que es veu afectat pel seu interès, sigui pel que sigui, pressiona obrint l'aixeta de la immigració. Tot això va en benefici seu, com més migrants arribin més mà dura rebem els sahrauís per part d'Espanya, de França, del Parlament europeu. Els sahrauís ja les coneixem, aquestes polítiques, són periòdiques. El correcte seria parlar en termes de dret, si han acordat posar efectius per què ho estan violant cada dos per tres? Hi ha organitzacions mafioses que es dediquen a fer negoci, estan atentes, a la mínima se'ls hi comunica de manera extraoficial. No hi ha control al govern, és una dictadura.

Banderes sahrauís. Foto: Fons Català de Cooperació

- En les concentracions que s'estan fent aquests dies a casa nostra de suport al poble sahrauí (<https://www.naciodigital.cat/flaix/1125/solidaris-amb-sahara-occidental>) també hi ha contramanifestacions de marroquins. Per què immigrants que han hagut de marxar del seu país que defensen el seu govern?

- Parlant amb companys, tots estàvem d'acord en què hi van a provocar. En una manifestació a València, després d'unes provocacions, un sahrauí va canviar la bandera del consolat per una de sahrauí, i el Ministeri d'Exteriors va condemnar els fets (<https://twitter.com/MAECgob/status/1327985252845891588>), el mateix ministeri que no ha dit res sobre la violació de l'alto el foc. L'opinió majoritària dels marroquins que viuen aquí és que no s'involucren en el conflicte, això sí, tenen una mentalitat encara molt tancada, creuen que el rei ve del profeta, la família alauita és sagrada. Nosaltres els sahrauís sempre hem dit que no tenim res en contra de la gent marroquina, però sí del govern. De fet, al Sàhara ocupat hi ha relació cordial. Però no esperem mai cap suport de part dels marroquins.

- Què poden fer els ciutadans d'aquí per ajudar al poble sahrauí?

- Una figura molt important és el govern espanyol, sigui del color que sigui. A ulls de Nacions Unides i el tribunal de l'Haia, es considera territori administrat pel govern espanyol. Per arribar a què diguin prou, un paper molt important el té la societat, manifestant-se perquè els polítics de màxim nivell s'involucrin en la causa i es posicionin, encara que sigui en contra.

Imatge d'una concentració recent de suport al Sàhara Occidental. Foto: Juanma Peláez